

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Tomus ...**

**Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1652-1663**

11. De oratione publica seu facta in choro officij Canonici recitatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80586](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80586)

Se&. I. De Præceptol. Receptiores Senten. II

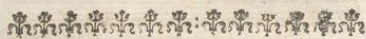
tem. Si autem eligat pauperibus restituere, poterit non solum pauperes loci, in quo est Beneficium, sed quolibet alios subleuare. Quia hoc in constitutionibus illis non limitatur, sicut canetur, non posse fieri restitutionem in alterius Ecclesiæ commodum. Porro pauperum nomine quælibet pia opera in utilitatem inopu redundantia, & suffragia pro animabus Purgatorii intelliguntur. Bonac. d. 1. de hor. can. q. 5. pun. 4. n. 1. Suar. l. 4. de hor. can. c. 30. a. n. 18. Palau. p. 1. d. 2. pun. 1. n. 11. Num autem sibi vere pauperi beneficiatus possit restitutionem applicare *sect. 2.* discutietur.

93
Tunc in-
finitum
dicitur
ex
communi-
tati, sicut
di-
citur
in
Bona-
ficio
primari.

Infero nono, posse beneficiatum præter restituendi præfatam pœnam, post semestrem excommunicari, suspendi, ac Beneficio priuari si intra quindecim dies postquam monitus est, bis saltem non recitauerit. Quia ita Lateranensis constitutio præscribit. Valq. de Benef. c. 4. 1. dub. 8. n. 45. Bonac. de hor. can. d. 1. q. 5. pun. 2. & alii.

94
Item de pen-
sionariis,
quod de be-
neficiis as-
serendum.

Decimo infero, asserendum de pensionariis officium Deiparæ non recitantibus mortaliter delinquere, si post obtentam pensionem id omiserint: & transacto semestri, obligatos esse integros fructus restituere. Quia nullum munus præter recitationem exsequitur cuius ab integra restitutione valeant excusari. Colligitur ex cõstitutione Pij v. Suar. l. 3. de hor. can. c. 31. sine Bonac. de hor. can. d. 1. q. 5. pun. 1. n. 21. Nauarra de restit. l. 2. c. 1. n. 299. & alij apud ipsos.

CAPVT XI.

De Oratione publica seu facta in choro officij Canonici recitatione.

95
Ratione ordi-
nis nullus
Clericus
obligatus est,
horas in cho-
ro celebrare.

NULLVS Clericus ratione ordinationis tenetur officium diuinum publice in Ecclesia celebrare. Quia nullus est textus hanc Clericis ratione ordinis obligationem indicens, sed solum Beneficij ratioe. Nam c. v. l. 92. & Clem. 1. de celebr. Mis. c. 1. eodem tit. loquuntur de Clericis Ecclesiæ deputatis ratione Beneficij: alias quilibet in minoribus constitutus obligatus esset, cum ratione ordinis Ecclesiæ deputatus existat. Nauarra de orat. c. 4. Azor. l. 1. c. 11. q. 8. Bonac. de hor. can. q. 3. pun. 5. n. 5. Suar. l. 4. de hor. can. c. 10. a. n. 10. Valent. 1. d. 2. d. 6. q. 2. pun. 10. §. 6.

96
Nullus par-
ticularis Re-
ligiosus sub
grauis culpa
obligatur
horas in cho-
ro celebrare.

Per se loquendo nullus particularis Religiosus sub graui culpa adstringitur horas in choro dicere. Quia nec obligatur ex iure scripto, neque ex consuetudine, neque ex accepto stipendio. Nullus enim textus id præscribens inuenitur, nullam consuetudinem id ita grauiter indicentem agnosco, stipendium non ipse, sed communitas accipit non sub obligatione chori, sed in sustentationem Religiosorum, vt liberius Deo inserviant, & pro benefactore præcentur. Prælati vero licet specialiter obligati sit curare, ne officium diuinum in choro omittatur, non tamen specialiori obligatione adstringitur ibi assistendi, quam Religiosi reliqui: imo facilius quam alij potest ab illa assistentia ob occupationes sui muneris excu-

sari. Infero à fortiori moniales choro non esse obligatas nisi iuxta obligationem Regulæ; quæ quidem & Religiosis, & monialibus non ad culpam, sed ad pœnam obligat subeundam. Suar. l. 4. de hor. can. c. 10. n. 16. & 18. Bonac. d. 2. de hor. 9. 1. pun. 1. n. 9. Palau. p. 2. d. 3. pun. 1. n. 12.

87
Canonici sub
gravi piaculo
tenentur ego-
ro inter esse,
si distibutio-
nes accipiunt.

Canonici seu Præbendati Ecclesiarum Cathedralium, & Collegiarum, quibus ob assistentiam in choro distributiones conceduntur, obligati sunt sub graui culpa officium diuinum in choro recitare iuxta cuiuslibet Ecclesiæ præscriptam consuetudinem. Quia hæ distributio-nes ea lege conceduntur, vt officium diuinum ibi celebretur. Fauer. c. fin. 92. in quo pœna grauis imponitur ab hac obligatione deficientibus. Suar. l. 4. de hor. can. c. 10. n. 17. citans Syluestrum. Angelum, Arnillam, Turrecrematam, & alios. Dixi iuxta consuetudinem cuiuslibet Ecclesiæ præscriptam. Variæ enim sunt Ecclesiarum consuetudines tum in modo dicendi officium tum in diebus, quibus dicendum est: & consequenter varia est Canonico- rum obligatio. Nam in Ecclesiis Cathedralibus & Collegiatis pinguis singulis diebus totum officium publice canitur: in aliis vero vbi redditus sunt tenues, singulis diebus totum officium recitatur: in aliis nec totum recitatur Officium: in aliis solum diebus Dominicis, & festiuis. Iuxta hanc ergo consuetudinem Præbendati huiusmodi Ecclesiarum officium diuinum canere, vel recitare tenentur. Quia stipendium eis hac obligatione impertitur. Suar. citat. n. 3. Bonac. d. 2. de hor. can. q. 1. pun. 2. & 3.

90
Qui choro
non adest, re-
stituere tenetur.

Non solum grauius delinquit, qui sine legitima causa choro non adest: sed restituere tenetur, si distributiones assistentibus, seu legitime impeditis vsurpet. Quia accipit id, quod suum non est. Item lethaliter delinquit, si ob eius absentiam Officium diuinum in choro omittitur, aut cum debita solemnitate non celebratur. Quia quilibet ex communitate tenetur onera, & obligationes communitatis subire. Suar. l. 4. de hor. can. n. 13. n. 9. & omnes ferè. Deciditur enim c. unico, de Clerico non restit. in 6. & Trident. sess. 24. c. 12.

99
vno altero
die abesse, non
constituit cul-
pam grauem

Certe vno vel altero die in anno abesse, non constituit culpam grauem v. gr. quatuor dierum absentia culpabilis levis erit. Quia sic videtur apud timoratos esse receptum. Syluest. v. Hora. q. 10. Valq. de Benef. c. 3. a. 1. dub. 1. n. 181. Bonac. d. 2. de hor. can. q. 2. pun. 2. n. 1. Suar. l. 4. de hor. can. c. 13. n. 8.

100
Consuetudine
ne introducatur
potest, vt
Præbendati
sola assistentia
satisfaciant, & vt
absentia a choro
sufficiat.

Per se loquendo, omnes Canonici tenentur Horas canonicas in choro recitare iuxta suarum Ecclesiarum vsus. Quia est personalis obligatio, quæ non potest in alios transferri. Vnde exclusa consuetudine, aut privilegio non potest in sui locum alium substituere, qui deserviat. At fundatione Ecclesiæ, statuto, consuetudine, & privilegio obtineri potest, ne teneantur Canonici perse in choro psallere, sed re, per alium satisfaciant, si ministris & capellanis psallentibus ibi assistant, & sua præsentia officia præstent, vt ferè in omnibus Hispaniæ Ecclesiis Cathedralibus est consuetudo recepta. Quia hic modus fundationis statuti, consuetudinis, aut privilegij turpitudinem non habet, sed potius decorem & splendorem specialem in Ecclesiæ ministris: nec contrarius est capiti fin. 92. neque Tridentino sess. 24. c. 12. Suar. l. 4. de hor.

12 Theologiae Moralis Lib XXVIII.

hor. can. c. 10. n. 1. Azor. p. 1. l. 10. c. 11. q. 5. & 6. Lessi. l. 6. c. 3. dub. 3. n. 184 Navarra de rest. l. 2. c. 2. n. 114. Bonac. d. 1. de ho. can. q. 3. pun. 2. §. 1. n. 18. Imò non solum consuetudine, privilegio, ac statuto induci potest Canonici satisfacere, si choro assistat, privatim recitans, sed etiam si absens à choro alium substituat, ut nomine ipsius assistat. Quia id nullam continet turpitudinem. Bonac. citatus.

101
Cum est can-
tus figuratus
sufficit assis-
tensia.

Porro quoties cantu, quem dicunt figura-
tum, divinum Officium persolvitur, non te-
netur Canonici, suam vocem miscere, sed
sufficit, si ibi assistat, Constat ex praxi, quia
ille cantus necessarius non est. Bonac. d. 1. de
hor. can. q. 1. pun. 3. n. 4. Lessi. l. 2. c. 3. dub. 3. n.
185. & 186.

102
Si minuenda
est debita so-
lemnitatis, de-
bet canere.

Quoties vero officium divinum omittend-
um est, vel minuendum in solemnitate soli-
da, nisi Canonici cantent: canere tenentur,
nec sufficit, si ibi tantum assistant. Quia ipsis
incumbit primo, & per se Ecclesiae onera subire,
& officia divina ibi celebrari solita susten-
tare. Navarra de restit. l. 2. cap. 2. num. 114.
Moneta de distrib. q. 2. num. 25. Pelanti. 2. 2.
quest. 61. art. 2. quest. 4. num. 4. & 7. Bonac.
dict. 1. de hor. canon. quest. 3. pun. 2. §. 7. nu-
mer. 19.

103
Præbendati
obligati ad
canendum
debet canere.
& attendere
ad ea, quae
alter chorus
canit.

Obligati ad canendum Præbendati debent
canere, nec satisfaciunt, si submissa voce re-
citant: & attendere ad ea, quae alter chorus
canit. Quia haec necessaria sunt, ut Officium
publice alternatim persolvatur, & unus chorus
cum alio communicet. Bonaci. plures referens,
d. 1. de hor. can. q. 3. pun. 1. §. 1. num. 17. Lessi. l. 2. c.
33. n. 184. Suar. l. 4. de hor. can. cap. 12. num. 9.
& 10.

104
Qui partem
suam canit,
& aliorum
et si propter
partem non
percipit, lu-
cratur.

Qui partem suam canit, & aliorum, & si pro-
cure, partem non percipit, satisfaciunt, potestque
distributiones percipere modo postea privatim
suppleat, quae non percipit. Quia per eum non
stetit, quo minus perciperet, & cum aliis in re-
citatione communicaret. Navar. de orat. c. 11. n.
41. Moneta de distrib. p. 2. q. 2. n. 47. Suar. l. 4. de
hor. can. c. 30. n. 15. Bonac. d. 1. de hor. can. q. 5. pun.
2. §. 2. n. 20.

105
Qui a dicun-
tur organo
supplenda.

Verus, qui organo, seu musico instrumen-
to dicuntur, debent ab aliquo voce exprimi:
aliis nos satisfacti recitandi officium obligatio-
ni, etiam si obligatio assistendi choro impleat-
ur. Suar. l. 4. c. 14. n. 15. Bonac. d. 1. q. 5. pun. 2.
n. 12.

106
Qui a q. bo-
vi mysterio
servit obliga-
tioni satisfac-
cit.

Si dum alij recitant quis ex officio, vel supe-
rioris mandato interitus præbendo, transferen-
do libros, satisfaciunt obligationi assistendi choro:
debet autem privatim postmodum recitare si
propter ea munera à recitatione suae partis, &
ab attentione alterius impediatur. Valq. de
Benef. c. 4. §. 1. dub. 7. n. 111. Bonac. d. 1. de hor.
can. q. 3. pun. 2. n. 13.

107
Decanus, &
Canonici
qui ex offi-
io alius minis-
terio dant me-
ram satisfac-
ciunt assis-
tens obligatio-
ni.

Canonici Penitentiarj, qui dum officia
divina celebrantur, confessiones audiunt: &
Decanus alique Canonici, qui ex proprio
officio aliis ministerijs incumbunt, satisfaciunt,
obligationi choro assistendi. Quia reputantur,
ut praesentes, & si privata recitationi non sa-
tisfaciant. Bonac. relatis aliis. d. 1. de hor. can. q. 3.
pun. 2. num. 14. colligitur ex Tridentino sess. 22.
cap. 3.

108
Servandus

Servandus ordo, & tempus ab Ecclesia præ-
scriptum in publica horarum celebratione, ad

quam non solum substantiam, sed modum per-
tinere quis dubitet? Primò igitur Matutinum
& laudes, deinde Primam, postea Tertiam, reli-
qualque horas suo tempore oportet recitare.
Certè hunc ordinem in recitatione publica in-
vertere, notabiliter antepone, aut postponere
absque gravi, & publica causa crediderim esse
mortale. Quia sic gerentes tollunt uniformita-
tem, quae Ecclesiae decorem specialem tribuit, &
occasione grae offensio, & scandalu genera-
di exhibent. Suar. l. 4. de hor. n. c. 11. m. 7. Filline.
tr. 23. c. 6. 2. Palau p. 2. d. 3. pun. 5. n. 1. Quam-
vis rigorosum aliis videatur.

Locus non est alius ab Ecclesia ex c. fin. q. 2.
c. 1. & clem. 1. de celebr. Mis. Porro in alio lo-
co nisi necessitas gravis cogat, aut consuetudo
legitime præscripta suadeat, poterit huic obli-
gationi fieri satis. Bonac. d. 1. de hor. can. q. 3.
pun. 1. n. 1. & alij.

Sedere in proprio stallò, & vestes Canoni-
cales ferre non est necessarium ex vi iuris com-
munis. At si ex consuetudine, vel statuto Ec-
clesiae tantum sit ne aliquis distributiones lu-
cretur nisi talibus indutus vestibus ingredia-
tur, & in proprio sedeat stallò: illas non lu-
crabitur sed tanquam absens in choro est re-
putandus, qui his caret conditionibus. Quia
huiusmodi consuetudo vel statutum rationabili-
le est, & à Tridentino sess. 24. c. 2. approba-
tur. Garcia plures referens p. 1. de Be-
nef. c. 2. n. 327. Bonac. d. 1. de hor. can. q. 3.
pud. 1. n. 1.

Obligati autem sunt choro assistere sub pri-
vati priuationis distributionum. ex Bonifacij
VIII. c. unica de Clericis non resid. constitutio-
ne. Quia distributiones donantur solum cho-
ro praesentibus iuxta Tridentinum sess. 24. c.
12. de reform. Profecto sic absens illegiti-
me ante Iudicis sententiam huic distributio-
nibus priuatur. Quia nullus retinere potest
rem cuius dominium non potest acquirere,
nec suam efficere. Moneta p. 3. de distrib. q.
7. n. 81. Bonac. d. 2. de hor. can. q. 7. pun. 2.
num. 2.

Insuper si beneficiati ultra tempus à Triden-
tino vbis. permittum, abfuerit pro primo an-
no & prima vice priuati sunt dimidia parte
fructuum, quos residendo, & interfendo
fuerant lucraturi. Quod si iterum ea fuerint
vsi negligentia, omnibus fructibus sunt pri-
uandi. Crescente vero contumacia, non so-
lum fructibus, sed & Beneficio sunt spoliandi
sic Concilium. At haec priuatio est proprie
pœna, & non ipso iure lata, sed per Iudicem
imponenda, ut constat ex verbis textus, &
annotauit Rota in caus. Cautiens. fructuum co-
ram D. Orano 10. Aprilis, anno 1592. Garcia
p. 3. c. 1. n. 151.

Notum autem distributionum quibus be-
neficiatus ob absentiam à choro priuatur, in-
telliguntur illi proventus, quos acquirit ob
continuum chori interitum sub fructuum distribu-
tione comprehenduntur annui redditus be-
neficiati ob Beneficij titulum concessi. Garcia Fructuum
p. 3. c. 2. n. 440. Moneta. de distrib. p. 1. q. 6. Bon-
nac. d. 2. de hor. can. q. 2. pun. 1. n. 1. Tuschus 10. 2. ror.
lit. D. consil. 51. n. 8. Gonzal. ad 8. Regul. Cancel.
proem. §. 7. n. 154. Vnde fit distributiones quo-
tidianas à fructibus Beneficij distingui Titid.
sess. 24. c. 12

Porro

Secl. I. De Præcepto I. Recept. Sentent. 13

114
Distributio-
nes amissa ob
non residen-
tiam & fructus
Canonici
resid. & ex Trident. f. 24. c. 12. Vbi distribu-
tiones solum presentibus conceduntur: Ergo illæ
distribuciones amissa competere non possunt
Canonici præteritis, nec futuris: sed actu præ-
sentibus. Ergo illis sunt applicandæ, quando fue-
rit facta diuisio. De fructibus verò, qui non
ipso iure amittuntur, sed per sententiam con-
demnatoriam, dicendum est, illis Canonici deb-
eri, qui tempore, quo solvantur, resident. Quia
tunc Capitulum illos fructus acquirit, & con-
sequenter Canonici tunc existentes: Ergo inter
eos est diuisio faciendâ. Gonzal. ad Regul. 8. Can-
cel. gloss. 37. n. 26. Garcia citat. m. 429. Si autem
patrimonium Ecclesiæ non sit inter fabricâ, &
ministros diuisum, tunc distribuciones quoti-
dianæ, quas absentes amittunt, seculâ in con-
trarium consuetudine, interessentibus accre-
sunt. Quia sic incitantur Canonici ad assisten-
dum diuinis officiis, ob quam causam fute di-
stribuciones assignatæ. Bonac. dist. 2. quæst. 7.
punct. 1. principio. colligitur ex Trident. f. 24.
cap. 12. Limitanda vero conclusio in primis,
vt non procedat in distributionibus extraordi-
nariis, & in propriis, quæ de redditibus alicuius
Dignitatis, & Perlonatus constitutæ sunt.
Hæ enim non accrescunt interessentibus, sed
Ecclesiæ fabricæ, vel alteri pio loco arbitrio Or-
dinarij applicandæ, Trident. f. 22. cap. 3.
Deinde vt non procedat in distributionibus, ex
quibus cuilibet præbendato interessenti est si-
gnata determinata pars. Quia per hanc assi-
gnationem tacite insinuat, illa debere esse
contentum, neque amplius lucrari posse: &
tunc si abest, cedit illa portio Ecclesiæ, non
aliis præbendatis. Tertio denique, vt non pro-
cedat in distributionibus amissis ob aliam cau-
sam præter absentiam à choro. Hæ enim distri-
buciones non interessentibus, sed Ecclesiæ, si
indigeat, vel altero pio loco arbitrio ordinarij
sunt applicandæ. Quia ex nullo textu constat,
interessentibus deberi. Garcia part. 3. cap. 2.
num. 146. Palas part. 1. d. 3. punct. 8. num. 3. 4. 5.
& 6.

CAPVT XII.

De causis excusantibus Beneficiatum à
choro vt non obstante illius absen-
tia distribuciones lucratur.

115
Beneficiarius
excusatur
si causa
conuincatur
tunc.

BENEFICIARIUS VIII. c. unico, de cler. non
resid. in 6.atur excusare infirmitatem
iustam rationabilem corporis necessita-
tem, & eandem Ecclesiæ utilitatem. Et subiun-
git: Qui vero aliter de distributionibus ipsis quid-
quam receperit, dominum non acquirat, nec faciat
eas suas: imò ad omnium restitutionem, quæ contrâ
huiusmodi nostram constitutionem receperit, teneat-
ur. Ergo solum illi, quos infirmitas, rationabilis
Est. & Mend. Theol. Moral. To. IV.

corporis necessitas, aut euidens Ecclesiæ excusat
utilitas, poterunt in absentia distribuciones lu-
crari.

116
Infirmitas
iusta excusat

Abens ergo à choro ob grauem infirmitatem
non solum fructus Beneficij, sed etiam distribu-
tiones quotidianas, quæ interessentibus conce-
duntur, lucratur. Quæ autem sit grauis infirmi-
tas, arbitrio prudētis viri seu Medici periti re-
linquitur. Res agitur extrajudicialiter: si vero in
iudicio agatur, arbitrio Prælati, seu iudicis relin-
quitur, qui ex Medicorum iudicio indicare de-
bet. Non autem huiusmodi priuilegio priuatur
ille, qui sua culpa infirmitatem contraxit. Quia
textus exclusit infirmos, qui causam agitudini
dedere, sed omnibus ob infirmitatem impeditis
priuilegium lucrandi concessit. Sic ex Sacra
Congregatione decilum refert Garcia de Ben.
p. 3. c. 2. m. 363. Bonac. d. 2. q. 5. punct. 1. n. 7. Barbo.
p. 3. de potest. Episc. alleg. 5. n. 168. Moneta p. 2.
de distrib. q. 6. m. 12. Azor. p. 1. l. 7. c. 7. q. 11. Gutier.
l. 1. q. 9. Canon. c. 1. n. 138.

117
Excusatur va-
tionabile cor-
poris necessi-
tas causa va-
riæ causæ offi-
ciantur.

Lucratur præterea fructus, & distribuciones,
qui rationabili corporis necessitate afficitur.
Adest autem tunc huiusmodi necessitas, quan-
do ex assistentia chori tibi imminet graue vitæ
dammum, honoris, vel fortunæ. Quia Eccle-
sia, quæ pia mater est non vult suos obligare alu-
mnos ad officia peragenda cum tam graui co-
rum incommodo: neque priuare emolumen-
to eos, qui ex tam iusta causâ officium omit-
tunt. Plures ergo ex receptiori sententia casus
expono, in quibus datur excusatio. Debentur
distribuciones eis, qui à choro abest eo quod
Medici iudicio putat graue damnum sibi ob-
stenturum, si domo egrediatur, & choro assi-
stat: vt contingit in valetudinariis, & alias,
qui medicinam, qua corpus expurgatur, su-
munt. Bonac. dist. 3. q. 5. punct. 2. num. 4. De-
bentur ei, qui ex consilio Medici aliud se con-
fert recuperandæ valetudinis gratia. Barbo. p.
3. de potest. Episc. alleg. 5. n. 169. De-
bentur ei, qui causâ recuperandi vires in infir-
mitate amissas, & ob cantum nimium defa-
tigatus se à choro retrahunt, ille vt conuale-
cat, hic vt aliquantisper recreetur. Bonac. punct.
2. num. 4. & 5. Debentur beneficiato, qui
commode assistere non potest ex senectute.
Quando autem hoc impedimentum præstat ar-
bitrio Medici relinquendum. Regulariter ses-
tuagenariis inest. Bonac. q. 5. punct. 2. n. 6. De-
bentur ei, qui abest à choro, & à loco Beneficij
ob timorem pestis grassantis in illo loco: modo
Parochi non obest officium. Bonac. n. 7. Deben-
tur habenti inimicum, cuius conciliationem
facile obtinere nō possit, & à quo timet graue
malum, si assistat. Id efficacius contingit, si in
Urbe grassatur bellum. Moneta p. 2. de distrib.
q. 5. n. 72. Debentur ei, qui, ne alios peste infi-
ciat, eo quod à loco non sano veniat, vi com-
pellitur non assistere: vel alia via detineatur,
quam vincere non valeat. Azor. part. 2. l. 5. c. 7.
quæst. 10.

118
Excusatur in-
carceratio,
vel exilium,
si culpa non
adfuit.

Quid autem dicendum de eo, qui trusus in
carcerem, aut in exilium est immisus: si cau-
sam huic impedimento non dedit, etiam si
Iudex legitime eum condemnet, vt pote qui
falsis testibus mouetur, distribuciones ac-
quirat. Quia corporali necessitate, quam ex-
cutere non valet, ab assistentia impeditur.

B A